

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Використання основних форм і методів інтерактивного навчання при вивченні технологій харчових виробництв

У педагогічній літературі описано чимало типів організації навчання (за рівнем активності учнів, рівнем залучення їх до продуктивної діяльності, дидактичною метою, способами організації тощо). Найбільшого поширення набула класифікація типів й методів навчання на активні та пасивні, залежно від участі учнів у навчальній діяльності. До цієї класифікації ми додамо інтерактивне навчання як певний різновид активного, який, однак, має свої закономірності та особливості.

Які ж основні характеристики „інтерактиву”? Вивчення педагогічного досвіду дає можливість нам стверджувати, що інтерактивне навчання — це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, у процесі якої досягаються певні конкретні і прогнозовані результати. Однією з цілей „інтерактивну” є створення комфортних умов навчання, таких, при яких учень навчається успішно.

Підхід, за якого відбувається постійна активна взаємодія всіх, залучених до навчання, не є зовсім новим у педагогіці. Частково він використовувався впродовж минулого століття чи не всіма педагогами, що хотіли привнести у свою працю щось нове, шукали шляхи оптимізації навчального процесу. Серед таких спроб — лабораторно-бригадний, проектний методи, робота у змінних парах, кооперативне навчання. Трохи згодом до ідеї інтерактивного підходу впритул підійшли й намагалися реалізовувати окремі його елементи В. Сухомлинський, Ш.Амонашвілі, В. Шаталов, Є. Ільїн та інші.

Абсолютно правильною є думка, висловлена Пометун О. та Пироженко Л. про те, що процес навчання не автоматичне вкладання навчального матеріалу в голову[4].

Створення атмосфери комфортності навчання за методиками інтерактивної роботи сприяє розвитку комунікативних умінь і навичок, формуванню громадянської позиції, допомагає встановленню емоційних контактів на обох площинах взаємодії (учитель—учень, учень-учень), виконує виховну функцію, тобто привчає працювати в команді, зважаючи на думки тих, хто поряд [4].

Під час практичного застосування інтерактивних методів в навчальному процесі ми встановили, що таке навчання сприяє інтенсифікації та оптимізації навчального процесу. Воно дають змогу учням:

- краще засвоювати знання;
- формулювати власну думку, правильно її висловлювати, доводити свою точку зору, аргументувати й дискутувати;

- слухати іншу людину, поважати альтернативну думку;
- моделювати різні соціальні ситуації, збагачувати власний соціальний досвід через включення в різні життєві ситуації і переживати їх;
- будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути до діалогу;
- аналізувати навчальну інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу;
- знаходити спільне розв'язання проблеми;
- розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, виконання творчих робіт [3].

Форми організації інтерактивного навчання

Усі інтерактивні технології навчання ми умовно поділили на три групи залежно від доцільної для їх використання форми навчальної діяльності учнів.

Фронтальна форма організації навчальної діяльності учнів передбачає навчання однією людиною (здебільшого вчителем) групи учнів або цілого класу. За такої організації навчальної діяльності кількість слухачів завжди більша від тих, хто говорить. Усі учні в кожен момент часу працюють разом чи індивідуально над одним завданням із подальшим контролем результатів.

До цієї групи ми віднесли інтерактивні технології, що передбачають одночасну спільну роботу всього класу: „Обговорення проблеми в загальному колі”, „Мікрофон”, „Незакінчені речення”.

Кооперативні технології застосовуються при груповій формі навчальної діяльності. коли діти взаємодіють, співпрацюють у групі, вони відчувають емоційну й інтелектуальну підтримку однокласників „лікоть” товариша, що допомагає більш повно використати свої знання й уміння, налаштовує на активне творче завдання. Продуктивною кооперативна робота може бути лише тоді, коли склад груп постійно змінюється і кожен учень так чи інакше спілкується з усіма іншими.

До кооперативних технологій належать: Робота в парах („Обличчям до обличчя”, „Один — удвох — усі разом”, „Думати, працювати в парі, обмінюватися думками”), „Ротаційні (змінювані) трійки”, „Два - чотири - усі разом”, „Карусель”, „Робота в малих групах”, „Акваріум” [1].

До форм організації інтерактивного навчання також належить **навчання в грі** або **технології ситуативного моделювання**.

Модель навчання у грі — це побудова навчального процесу шляхом включення учня до гри (передусім ігрове моделювання явищ, що вивчаються) [7].

Серед технологій ситуативного моделювання можна виділити такі: „Імітації” („Симуляційні ігри”, „Симуляції”), „Спрощене судове слухання”,

„Громадські слухання”, „Розігрування ситуації за ролями” („Рольова гра”, „Програвання сценки”, „Драматизація”, „Психодрама”, „Соціодрама”).

За визначенням науковців, дискусія — це широке публічне обговорення якогось спірного питання. Вона значною мірою сприяє розвитку критичного мислення, дає змогу визначити власну позицію, формує навички обстоювання своєї думки, поглиблює знання з обговорюваної проблеми, тому *навчання в дискусії (технології опрацювання дискусійних питань)* є також однією із форм інтерактивного навчання.

До технологій навчання в дискусії належать: „Метод ПРЕС”, „Займи позицію”, „Зміни позицію”, „Безперервна шкала думок” („Континуум”, „Нескінченний ланцюжок”), „Дискусія”, „Дискусія у стилі телевізійного ток-шоу”, „Оцінювальна дискусія”, „Дебати”.

Інтерактивні методи навчання — це система способів діалогічної взаємодії суб'єктів навчання (учіння), спрямованих на осмислення діалогу, його „інтер”-, „істра”-, „мета”-суб'єктні плани.

Отже, як бачимо використання інтерактивних методів навчання дозволяє вирішувати декілька завдань одночасно: подати необхідну кількість інформації, активізувати пізнавальну діяльність учнів, мотивувати доцільність вивчення даної теми, а головне, дає можливість розвитку комунікативних вмінь і навичок та допомагає встановити емоційний контакт між учнями. Використання інтерактиву під час уроку, як свідчить практика, знімає нервові навантаження учнів, дає можливість змінювати форми їх діяльності, переводити увагу на вузлові питання теми уроку.

Список використаних джерел

1. Білевич, С. Поєднання естетичного і національного виховання в процесі вивчення дисциплін кулінарного профілю [Текст] / С. Білевич // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2001. - №3. – С. 42-46.
2. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання [Текст] / упор. Л. Галіцина. – К. : Ред. Загальнопедаг. Газети, 2005. – 128 с.
3. Інтерактивні технології навчання [Текст] : метод. посібн. / О. І. Пометун та ін. – Умань, 2003. - 68 с.
4. Коберник, О. Дидактичні основи уроку трудового навчання [Текст] / О. Коберник // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. - №2. – С. 3-7.
5. Кравченко, Т., Коберник, О. Використання інтерактивних методик на уроках трудового навчання [Текст] / Т. Кравченко, О. Коберник // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. - №3.–С.9-12.
6. Сидоренко, В.К. Перспективи галузі „Технологія” в загальноосвітніх навчальних закладах України [Текст] / В. К. Сидоренко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. - №4. – С.4-7.
7. Шумило, Г. І. Технологія приготування їжі [Текст] : навч. посібник / Г. І. Шумило. – К. : Кондор, 2003. – 506 с.